
datum en -tijd

9 juni 2021 (09.00 – 10.30)

Meeting

Werklijn 1 – kansen voor kwetsbare huishoudens
CD Energieke Wijken, Duurzaam en Sociaal

Aanwezig: Regien van Adrichem, Henk Jan Bierling, Reinier Romijn, Sanne van Oort, Anke van Hal, Hans van Ammers (Arnhem), Roland Kluskens (Arnhem), Hans Goorhuis (Zeist), Marianne Arts (Weert), Lianna Mack (Rotterdam)

Afwezig: Ferry Aerts (Den Bosch)

1. Opening

2. Mededelingen en actualiteiten

20 september zal de eerste bestuurdersbijeenkomst plaatsvinden. Tijdens deze bijeenkomst willen we het volgende aanleveren:

- Per werklijn de doorbraken waaraan we in het kader van deze CD willen werken;
- Hoe we met deze doorbraken aan de slag gaan en welke concrete stappen we daar t.n.t. mee hebben gezet;
- Wat of wie we voor deze doorbraken nodig hebben;
- Hoe we omgaan met andere vraagstukken die naar voren komen;
- Afspraken over leren van elkaar en kennisdeling.

3. Toelichting Anke van Hal

Anke van Hal is ambassadeur van de CD Energieke Wijken. Anke van Hal en Matthijs Uyterlinde zijn destijds het programma verduurzaming van kwetsbare wijken gestart (nu het programma aardgasvrije wijken). Doel is de kwetsbare wijken duurzaam verbeteren.

Vandaag is de [eerlijke klimaatagenda](#) van Milieudefensie gepubliceerd. Ook hier wordt aandacht gevraagd om de energietransitie te gebruiken om kwetsbare wijken een impuls te geven. Daarnaast is er sinds kort een nieuwe website genaamd [homemates](#) over energie vriendelijk renoveren (zie [www.homemates.nl](#)).

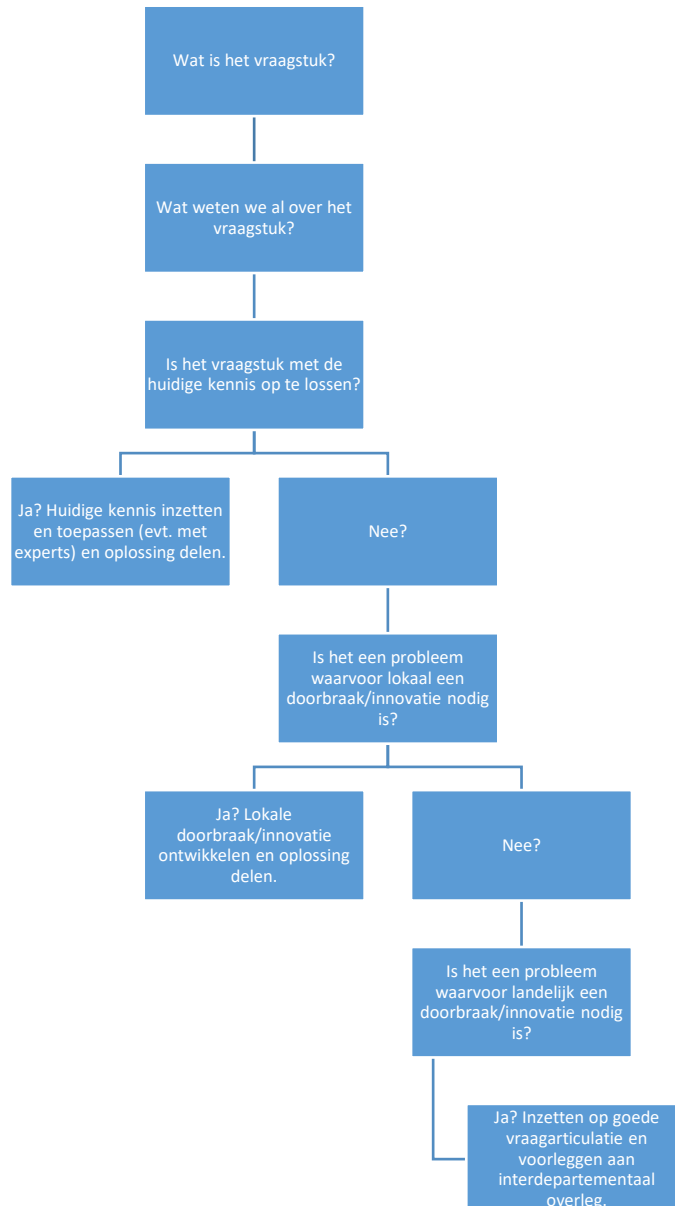
Anke van Hal zal tijdens de CD als kritische vriend meedenken, aanscherpen, inspireren en helpen de casuïstiek voor een doorbraakoverleg concreet te maken.

Het is lastig om de culturen tussen sociaal en technisch domein te doorbreken. Toch kunnen we met een aantal individuen een groot verschil maken. Anke van Hal pleit voor ruimte om de mensen in de wijk te leren kennen (de scharrelambtenaar, een rol als verbinder). Maak gebruik van kennis uit de gedragswetenschappen om te leren wat mensen in de wijk belangrijk vinden. Een voorbeeld uit Toronto is de Dreamwall (een centrale plek in de wijk waar mensen hun dromen op de muur konden plakken). Anke van Hal is verwonderd doordat professionals soms denken dat bewoners een bepaald thema belangrijk vinden (energietransitie), terwijl de bewoners daadwerkelijk een ander thema belangrijk vinden (edible balcony). Belangrijk om uit te vinden wat de edible balcony in Nederland is voor bewoners. Er zijn veel creatieve manieren om met bewoners in contact te komen. Maak gebruik van de kennis die er is en de inspirerende voorbeelden.

Leestip: '[omdat veel belangen samenvallen](#)' van Anke van Hal.

4. Beslisboom per gemeente

Om tot een goede vraagarticulatie te komen werken we via een soort beslisboom, waarbij de praktijk uit de steden de basis is. De vraagstukken waarmee we aan de slag gaan zijn integraal en vragen een interbestuurlijke interventie. Via een aantal logische stappen kunnen we definiëren of een vraagstuk in onze City Deal aan de orde moet komen of elders uitgewerkt kan worden.

Om een vraagstuk voor te leggen aan het hoog ambtelijk doorbraakteam moet het aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Het gaat om een vraagstuk binnen de integrale aanpak van de koppeling van de energietransitie en kwetsbare huishoudens
- Het gaat om een vraagstuk waarop op interbestuurlijk niveau aan een doorbraak gewerkt moet gaan worden.

Arnhem

Arnhem ziet vier dilemma's:

1. Contact met bewoners
Wie is de bewoner? En hoe kom je in contact met de bewoner? De energietransitie is een middel om achter de voordeur te komen, maar dit is niet bij elk huishouden de manier om binnen te komen.
2. Verkokering
Hoe kunnen de fysieke (energietransitie) en sociale opgaven op elkaar af worden gestemd? Op dit moment is sprake van verkokering. Komt dit door een probleem in de regelgeving? Hoe kan bijvoorbeeld informatie vanuit wijkteams gebruikt worden door energiecoaches en andersom zonder dat sprake is van privacyschending?
3. Financiën
De opgaven enkel vanuit de energietransitie financieren is geen goede optie. Wens om financiële stromen vanuit o.a. het sociaal domein en gezondheidsdomein te koppelen. Het is lastig om deze budgetten te bundelen, omdat de investeringen voor de baten uitgaan. Energietransitie kan leiden tot baten op gezondheid en welzijn, maar dat is op de lange termijn. Hoe koppel je budgetten en hoe maak je gebruik van bepaalde budgetten?
4. Follow-up
Wanneer een energiecoach constateert dat er sprake is van sociale problematiek bij een huishouden naast een te hoge energierekening, hoe zorg je er dan voor dat de sociale problematiek ook aangepakt wordt en niet alleen de energierekening?

Arnhem probeert wijken met energie te verbinden aan kwetsbare wijken. Daarnaast neemt Arnhem de tijd om de wijk te leren kennen. Wat willen bewoners zelf met de besparing van de energierekening? Bij de koppeling van het fysieke en sociale domein ligt nog een uitdaging voor Arnhem, bijvoorbeeld wat betreft de aanpak (fysiek = projectmatig, sociaal = slow motion Arnhem kan veel leren van de doorbraakmethode in werklijn 1.

Welke stappen willen jullie nu zetten en wat heb je daarvoor nodig?

- ➔ Wijkgerichte energiecoaches: Hoe kunnen we kwetsbare bewoners benaderen in verschillende wijken/woonsituaties? Arnhem wil starten met energiecoaches om met de bewoners in contact te komen. AVG is een issue bij de follow-up, voor wat betreft delen van informatie over bewoners tussen de verschillende domeinen.
- ➔ Er is een groene witgoedregeling. Huidige wet- en regelgeving maximeert abonnementen op 6 jaar. Afschrijvingstermijn van de apparaten is veel langer. Dat botst in de businesscase.

Reactie Anke van Hal:

- ➔ De aanpak van Arnhem is vooral gericht op de energietransitie terwijl de bewoners vaak andere zaken belangrijker vinden. Het doel is de bewoners mee te krijgen in de aanpak. Weerstand kan opgebouwd worden wanneer de gemeente niet vanaf het begin met bewoners in gesprek gaat. Wanneer bewoners het gevoel hebben dat zij serieus genomen worden, gaan zij sneller akkoord met een alternatieve oplossing dan zij in gedachte hadden. Het koppelen van de sociale en fysieke opgaven kan ook vanuit de bewoners.
- ➔ In gesprek of uitgepraat? Over de betekenis van gesprekken voor het verloop van lokale participatieprocessen ([proefschrift Christine Bleijenberg](#))

Rotterdam

Rotterdam werkt aan een programma-opzet over betaalbaarheid en energiearmoede. Rotterdam heeft een inventarisatie gemaakt van alle bestaande regelingen met betrekking tot de energietransitie en sociale opgaven (Rotterdam gaat na of dit overzicht deelbaar is). Welke regelingen zijn er bijvoorbeeld wanneer een persoon in de armoede zit en de energierekening wilt verlagen? De bestaande regelingen blijken niet aan te sluiten bij de doelgroep. De ontzorgende aanpak, zoals energiecoaches, lijken wel aan te sluiten. Rotterdam is op zoek naar hoe diensten die er al zijn in gezet kunnen worden voor de doelgroep. Tegelijkertijd moeten de diensten wel schaalbaar en ontzorgend zijn.

Welke stappen willen jullie nu zetten en wat heb je daarvoor nodig?

- Rotterdam kijkt op dit moment welke diensten er al zijn en hoe die ingezet kunnen worden om mensen te benaderen over energiebesparing. Hoe kunnen huidige instrumenten, zoals energiecoaches, beter ingezet worden voor de doelgroep?
- De energietransitie moet zowel voor huishoudens als voor professionals niet een grote extra klus zijn.

Reactie Anke van Hal:

- Mooi voorbeeld waar een bestuurlijke doorbraak op kan plaatsvinden. Er is behoefte aan begrijpelijke informatie onder bewoners. Brieven worden bijvoorbeeld geschreven in een onbegrijpelijke taal voor bewoners.

Weert

Weert heeft een energiefonds ingericht voor leningen met een lage rente zonder BKR toets. Het gaat om particuliere eigenaren die niet de middelen hebben om hun woning te verduurzamen. Weert wil starten met het uitdelen van pakketten om inwoners bewust te maken van de energietransitie. Daarnaast heeft Weert energiecoaches die met de huurders voldoende contact hebben, maar onvoldoende met de eigenaren van de gehuurde woning. Door middel van de pakketten probeert Weert hen te bereiken. Weert zet in op verduurzaming en nog niet op aardgasvrij.

Een ander dilemma in Weert is de verbinding van het sociale en het fysieke domein. Idee is om een gezamenlijke fysieke werkplek te organiseren met collega's vanuit het sociale en het fysieke domein.

Welke stappen willen jullie nu zetten en wat heb je daarvoor nodig?

- Het sociale en fysieke domein bij elkaar brengen is één van de eerste opgaven. Eerste stap hierin is op één plek in de buurt de mensen van sociaal en fysiek bij elkaar brengen en hier andere partijen aan koppelen. Deze plek moet nog geregeld worden.

Opvallend (Anke van Hal):

- Het doorbreken van de hokjes waar financiën zitten is een groot probleem. Koppelen van budgetten: [op gestructureerde wijze opgaven verbinden in de wijk – Platform 31](#).
- Particuliere eigenaren benaderen in het kader van energiebesparing door gemeente: [kansrijke aanpakken in gebouw gebonden energiebesparing – Homemates](#).

Zeist

Zeist heeft een kwartiermaker aangesteld voor de energietransitie. Daarnaast is er sprake van een subsidie om bij bewoners binnen te komen en hen te motiveren om extra te verduurzamen. Zeist is bezig met de doorbraakmethode. De L-flat in Zeist is gericht op aardgasvrij. 80% van de bewoners heeft daarmee ingestemd. Hoe kan Zeist effectief instrumenten oppakken en ervaringen vanuit de L-flat uitrollen in de rest van de buurt?

Welke stappen willen jullie nu zetten en wat heb je daarvoor nodig?

- Aanscherpen van de opgaven in de komende maand.

5. Afsluiting

In de zomer gaan we met elkaar verder waar het gaat om het formuleren van de vraagstukken die we per werklijn willen adresseren in deze City Deal. Ook willen we in de zomer een aantal werkbezoeken organiseren.

Voorstel: over vier weken (week van 12 juli) een werkbezoek in Zeist op locatie. Een combinatie met IPW om meer te horen over de doorbraakmethode (koppeling energietransitie). Hans Goorhuis biedt aan gastheer te zijn van dit werkbezoek. Inmiddels is het werkbezoek gepland op 14 juli. Je ontvangt hierover snel meer informatie.

Het Instituut voor Publieke Waarden (IPW) werkt met de [Doorbraakmethode](#). Deze Doorbraakmethode is een nieuwe standaard voor maatwerk in het sociaal domein. Vanuit de Doorbraakmethode wordt maatwerk makkelijker gemaakt voor professionals, beleidsmakers, managers en bestuurders. Bij het werkbezoek aan Zeist willen we ook een toelichting op de Doorbraakmethode vanuit IPW inplannen.

BZK werkt aan het thema bundelen van geldstromen in de wijk. Dit is onderdeel van Spoor 2 van het programma Leefbaarheid en Veiligheid. Vanuit de CD Energieke wijken sluiten wij hier nauw op aan en bekijken wij de mogelijkheid om casuïstiek vanuit de steden in te brengen.